
FELLE**S**KAP
GLEDE
KUN**S**KAP
LÆR**I**NGSLYST

Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø ved Stor-Elvdal ungdomsskole

Vedlegg: detaljert handlingsplan

Gjeldende fra 01.08.2020

Revidert 26.02.20

Innhold

1) Innledning.....	2
2) Forankring	2
❖ Opplæringsloven § 9a.....	2
❖ Udir – rundskriv 3-2017 om skolemiljø	2
❖ Ny overordnet del av læreplanen – verdier og prinsipper for grunnsopplæringen	2
❖ Stor-Elvdal kommunes overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø	2
3) Definisjoner på krenkende ord og handlinger	2
4) Skolens visjon og verdier.....	3
5) Forebyggende tiltak.....	3
6) Skole/hjem-samarbeid	6
Foreldremøter	6
FAU	6
Skolemiljøutvalg/samarbeidsutvalg	6
7) Kommunale hjelpeinstanser	7
Helsesykepleier og psykisk helse.....	7
Tverrfaglig team	7
Rusforebyggende team	7
8) Ordensregler	7
9) Handlingsplan mot krenkende adferd.....	9
Plikt til å følge med.....	9
Plikt til å gripe inn.....	9
Plikt til å varsle.....	10
Plikt til å undersøke	10
Plikt til å sette inn tiltak.....	10
Dokumentasjonskrav.....	11
Mer informasjon om elevenes skolemiljø:.....	11
Vedlegg:.....	11

1) Innledning

Denne planen viser hvordan vi arbeider for å få til et best mulig læringsmiljø ved Stor-Elvdal ungdomsskole, slik at alle elever skal være trygge og trives. En viktig faktor i dette arbeidet er et systematisk arbeid med å bygge opp og utvikle elevenes sosiale kompetanse, samt å bygge gode inkluderende klassemiljø. Videre er det viktig for oss å skape gode arenaer for samhandling og fellesskapsopplevelser på tvers av klassetrinn.

Vi mener at felles verdier og ordensregler skaper forutsigbarhet og trygghet.

Handlingsplanen skal gi klare retningslinjer for hva som påhviler den enkelte ansatte å gjøre både i det forebyggende arbeidet og når en får mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering eller vold.

2) Forankring

❖ Opplæringsloven § 9a

§ 9 A-2: Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3: Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane.

§ 9 A-4: Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen ... sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak.

- ❖ Udir – rundskriv 3-2017 om skolemiljø
- ❖ Ny overordnet del av læreplanen – verdier og prinsipper for grunnopplæringen
- ❖ Stor-Elvdal kommunes overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø

3) Definisjoner på krenkende ord og handlinger

I Stor-Elvdal kommune bruker vi disse definisjonene på krenkende ord og handlinger:

Krenkelser er ord eller handlinger som barn eller unge opplever som krenkende for hans eller hennes verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap. Krenkelser kan ha ulike former. Det kan være alt fra enkeltstående ytringer eller handlinger til gjentatte episoder. Det

omfatter blant annet mobbing, vold, rasisme, trakassering og diskriminering. Det kan også være erting, plaging, negative kommentarer, knuffing, baksnakking, ryktespredning, utfrysing eller andre handlinger som gjør at barn og unge opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Både barn, unge og voksne kan krenke.

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning (Lund, Helgeland & Kovac, 2017).

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme er når noen blir utsatt for usaklig forskjellsbehandling eller diskriminering basert på etnisk tilhørighet, nasjonalitet eller utseende knyttet til opprinnelse.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

Konflikter er en naturlig del av samspillet mellom mennesker og består av to likeverdige parter. De er en følge av at mennesker ønsker å stå for det de mener, og at det er spillerom for å gi uttrykk for ulike synspunkter. De kan være nedbrytende og lammende, men kan også medføre engasjement, vekst og forbedringer. Konflikter er derfor ikke gode eller dårlige i seg selv. Spørsmålet er hvordan man forholder seg til dem, og om de håndteres på en destruktiv eller konstruktiv måte. (Helsekompetanse, 2018)

4) Skolens visjon og verdier

Stor-Elvdal ungdomsskoles visjon:

❖ *Et trygt sted for læring og mestring*

Stor-Elvdal ungdomsskoles verdier:

- ❖ *Fellesskap*
- ❖ *Glede*
- ❖ *Kunnskap*
- ❖ *Læringslyst*

5) Forebyggende tiltak

Stor-Elvdal ungdomsskole skal arbeide kontinuerlig og systematisk for et trygt og godt skolemiljø for elevene, jf. opplæringsloven § 9a-3. Vi har følgende tiltak som en del av det forebyggende arbeidet ved skolen:

1) Felles gjennomgang med alle ansatte

På en av planleggingsdagene i august er det gjennomgang av skolens rutiner og forventninger til alle ansatte om hvordan vi skal arbeide systematisk med elevenes læringsmiljø.

2) Klasseledelse

Klassen og arbeidet med å skape «det gyldige vi» er det kontinuerlige arbeidet som starter første skoledag og er en rød tråd gjennom året. Kontaktlærer, sammen med de andre voksne i klassen, jobber sammen om å skape gode og forutsigbare rammer i skolehverdagen og trygge og gode relasjoner mellom elevene, og mellom elevene og de voksne.

Alle lærere utarbeider ved oppstart av skoleåret sin egen klasselederplan hvor de tenker gjennom og konkretiserer hvordan de blant annet vil jobbe for et inkluderende og trygt miljø, god elevmedvirkning, konflikthåndtering og forutsigbarhet og struktur i skolehverdagen.

3) Inspeksjon

Elevene skal oppleve at lærerne og assistentene er til stede og følger aktivt med i friminuttene.

Inspeksjonen ved SEUS kjennetegnes av at den voksne:

- Er på plass i inspeksjonsområdet så raskt det lar seg gjøre.
- Griper inn umiddelbart når en ser, hører eller hører om krenkende ytringer, krenkende kroppsspråk eller fysisk overgrep.
- Er i bevegelse og oppsøker hele inspeksjonsområdet.
- Prøver å være i forkant av mulige konflikter.
- Iverksetter eller tar initiativ til aktiviteter.
- Oppsøker elever som er alene.
- Prater med elevene.
- Gir ros og oppmuntring.

4) Fadderordningen

Elevene i 9.klasse har et spesielt ansvar for nye elever i 8. klasse. Faddere og elevene i nye 8. klasse blir presentert for hverandre på besøksdagen på ungdomsskolen i mai/juni. Kontaktlærere i 9. klasse har ansvar for å minne fadderne på de forventningene vi har til at de gjør sitt for å inkludere elevene i 8.klasse.

5) Trivselsleder

Skolen deltar i Trivselslederprogrammet. Det er et organisert program for leker og aktiviteter som arrangeres av elevene og hvor to av skolens lærere har hovedansvar for oppfølging.

6) Bli-kjenttur i august for 8. klasse

Overnattingstur til Bjørsjøen.

7) Rondanetur i august for 10. klasse

3-dagers tur

8) Solliatur for 9. klasse i august/september

Busstur til Sollia for å se Sollia krigshistoriske museum og annet kulturelt i forbindelse med Fossedagene. Våren 2020 blir turen i juni for hele skolen.

9) Griseslakting for 9. klasse i september

Tverrfaglig opplegg mellom mat og helse, naturfag og kroppsøving.

10) «Språkdag» og «Realfagsdag»

Alle elevene deles i grupper på tvers av klassene og har ulike gruppeoppgaver gjennom hele skoledagen. Dagene gjennomføres i februar hvert tredje år.

11) Uke sex

Tverrfaglig undervisningsopplegg om seksualitet i samarbeid med skolehelsetjenesten. Elevene deles inn i grupper på tvers av trinn. Dagen gjennomføres i februar hvert tredje år.

12) Juleball

For alle ansatte og elever en kveld i desember.

13) Balldag i Storstua

For alle elevene en dag i desember, evt januar.

14) «Teatertur» til Oslo våren i 9. klasse

Dagstur med teater om kvelden.

15) «Bryllup» i 9.klasse

Tverrfaglig prosjekt i 9. klasse i fagene mat og helse, norsk og KRLE.

16) Valgfag på tvers av trinn

Gjennomføres som hele dager hver tredje uke.

17) Kantina

Alle elevene spiser lunsj i kantinen. 10. klasse har salg av enkle matvarer, yoghurt og juice.

18) Tinstafett i mai

Gjennomføres på slutten av en dag – samme dag som 7. klasse er på besøk.

19) Fotballdag i juni

For hele skolen. På idrettsbanen ved Storstua. Utgår våren 2020.

20) Skidag i Renåfjellet

Gjennomføres i mars for hele skolen.

21) Karneval

Karneval for hele skolen arrangeres før vinterferien hvert tredje år. Elevrådet er arrangør.

22) Sykkeltur til Evenstad

Sykkeltur med opplegg på Evenstad for hele skolen. Hvert tredje år.

23) Fellestid og trinnmøter

Jevnlige klassemøter der elevenes psykososiale miljø blir diskutert.

24) Elevråd

Elevrådet involveres aktivt for å være pådrivere for et godt psykososialt miljø.

25) Elevsamtaler

Hver høst og vår har elev og kontaktlærer en samtale om elevenes læring, samt hvordan eleven trives på skolen.

I tillegg til planlagte og forberedte elevsamtaler tilstreber vi tett og god dialog med hver enkelt elev i det daglige arbeidet.

26) Utviklingssamtaler

Hver høst og vår i etterkant av elevsamtalene har foreldre/foresatte, elev og kontaktlærer en samtale om elevenes læring og trivsel.

27) FAU/SU/SMU

Jevnlige møter i foreldrenes arbeidsutvalg, samarbeidsutvalg/skolemiljøutvalg der elevenes læringsmiljø er fast tema.

28) Verdensdagen for psykisk helse

Årlig markering for hele skolen i samarbeid med rus- og psykisk helsetjeneste.

29) Besøk av barnevakten.no eller tilsvarende

Skolen vil hvert tredje år ha besøk av *barnevakten.no*, *lær å mobbe*, *brukhue.no* eller tilsvarende aktører for å sette et ekstra fokus på skadevirkningene av mobbing.

30) Plan for undervisning i psykologisk førstehjelp

Eget opplegg for elevene i 8. klasse der målet er å utvikle kunnskap, ferdigheter og gode mestringsstrategier når elevene møter vanskelige situasjoner.

31) Teater/musikk-oppsetning

Skolen har en ambisjon om en skoleoppsetning hvert tredje år i samarbeid med kulturskolen.

6) Skole/hjem-samarbeid

Foreldremøter

Foreldremøte for nye 8. klasse i mai/juni og felles foreldremøte i august/september med gjennomgang av regelverket og forventninger til foreldrene rundt arbeidet med å sikre et trygt og godt skolemiljø.

Klasseforeldremøter i august/september der kontaktlærerne gjentar viktigheten av en felles innsats (både skole og hjem) for å skape gode, trygge og inkluderende læringsmiljø.

Foreldremøter etter ønsker og behov gjennom året.

FAU

Elevenes læringsmiljø fast tema. Saker tas med inn i SMU.

Skolemiljøutvalg/samarbeidsutvalg

Opplæring og jevnlig møter der læringsmiljø/skolemiljø er tema.

7) Kommunale hjelpeinstanser

Helsesykepleier og psykisk helse

Skolen har et godt og nært samarbeid med skoens helsesykepleier og kommunens rus- og psykisk helsetjeneste.

Tverrfaglig team

Kommunens tverrfaglige team består av enhetslederne innen oppvekst, helse og barnevern. Hovedmålsetting for teamet er at barn og unge i Stor-Elvdal skal få en bedre hverdag. Oppgaver er blant annet å bidra til å avdekke og kartlegge risikofaktorer og problemadferd på et tidlig tidspunkt, og å sette inn riktige og koordinerte tiltak for barn og unge med sammensatte vansker.

Her kan også enkeltsaker drøftes anonymt eller med samtykke.

Rusforebyggende team

Dette teamet består av lederne fra alle enheter som jobber med barn og unge i Stor-Elvdal kommune inkludert Fritidsklubben og politiet.

8) Ordensregler

Skolens ordensreglement er satt med bakgrunn i opplæringslovens § 9A-10 og *Stor-Elvdal kommunes forskrift om reglement for orden og adferd (ordensreglement) ved skolene i Stor-Elvdal kommune*.

Ordensreglement med konsekvenser for Stor-Elvdal ungdomsskole

Hovedregel: Alle har et ansvar for at Stor-Elvdal ungdomsskole blir et godt sted å lære og et trygt sted å være. Vær positiv, høflig og hensynsfull!

Regler:	Konsekvenser ved brudd:	
1	Alle skal bidra til at mobbing og plaging av medelever og ansatte ikke forekommer.	Se mobbeplan(krisepermen) og plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø
2	Jeg snakker til medelever og ansatte på en respektfull måte, uten å ty til banning eller andre krenkende uttalelser. Dette gjelder også ved bruk av mobil og sosiale medier.	- samtale med kontaktlærer/annen ansatt og adferdsmerkna - ringe hjem - bortvisning
3	Skolen er en arbeidsplass og jeg opptrer rolig uten høylitt snakk, skriking eller løping innendørs.	- samtale med kontaktlærer/annen ansatt og adferdsmerkna - bortvisning fra klasserommet
4	Jeg møter presis og forberedt til timene og har med meg nødvendig utstyr. Jeg leverer besvarelser i rett tid og gjør det som forventes av meg i timene.	- samtale med kontaktlærer/annen ansatt og ordensmerkna
5	Jeg har ikke hette, lue, caps, yttertøy eller sko på meg inne i timen eller når vi spiser. Yttertøy/sko henges/settes på anvist plass.	- samtale med kontaktlærer/annen ansatt og ordensmerkna
6	I friminuttene er jeg fortrinnsvis ute eller i kantinen og holder meg innenfor skoleområdet såfremt ikke annet er avtalt med kontaktlærer. Alle er ute i siste del av matfriminuttet.	- samtale med kontaktlærer og ordensmerkna
7	Jeg tar godt vare på skolesakene mine (bøker, pc med tilhørende utstyr og annet undervisningsutstyr), klasserommet og skolen min.	Ødelagt skoleutstyr må erstattes. Hærverk på skolen, Storstua eller andres eiendeler må erstattes, evt. repareres sammen med vaktmester
8	PC brukes kun etter avtale med faglærer i timene. Bruk av pc til private formål er ikke lov. Mobiltelefoner skal ikke brukes i skoletiden. De leveres inn avslått, ved skolestart og fås tilbake etter endt skoledag. Musikk på øret er ikke tillatt med mindre det i spesielle tilfeller er gjort avtale med faglærer om dette.	Se IKT-reglement - samtale med kontaktlærer og ordensmerkna - ved bruk av mobiltelefon inndras denne – fås tilbake ved skoledagens slutt - Foreldre kontaktes
9	Jeg kaster ikke stein, snøball eller andre gjenstander.	- samtale med kontaktlærer og adferdsmerkna
10	Jeg setter fra meg sykkel eller sparken på anvist plass, og lar den stå der til jeg går hjem. Jeg bruker heller ikke andres spark eller sykkel uten avtale.	-samtale med kontaktlærer/annen ansatt og ordensmerkna
11	Jeg har ikke med godteri, brus eller energidrikk på skolen og bruker ikke tyggegummi i timene. Jeg går ikke innom butikken etter kroppsøvingstimer i Storstua, men går raskt tilbake til skolen.	- samtale med kontaktlærer og adferdsmerkna
12	Jeg verken har med eller bruker alkohol, tobakk, snus eller andre rusmidler på skolen.	- rusmidler beslaglegges, evt overlates til politiet - samtale med kontaktlærer og evt. bortvisning - ringe hjem
13	Jeg har ikke med kniv eller andre våpenlignende gjenstander på skolen.	- våpen beslaglegges. Rapporteres til politiet.

9) Handlingsplan mot krenkende adferd

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. For å sikre elevene denne retten, har skolen en aktivitetsplikt etter opplæringsloven § 9 A-4. Formålet med denne aktivitetsplikten er å sikre at skolen handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Skolens aktivitetsplikt er delt i fem handlingsplikter: Alle som arbeider på skolen har plikt til å følge med, gripe inn og varsle hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har plikt til å undersøke og sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Plikt til å følge med

Opplæringsloven § 9 A-4 første ledd fastslår at alle som arbeider på skolen har plikt til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Følge med-plikten er nødvendig for at alle som arbeider på skolen lettere skal kunne fange opp mistanke om og få kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. En slik mistanke utløser igjen andre delplikter i aktivitetsplikten, som for eksempel plikten til å undersøke saken og eventuelt sette inn egnede tiltak.

Plikten er en viktig forutsetning for at skolen skal kunne drive systematisk arbeid for å forebygge og avdekke om elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

Plikten til å følge med sikrer dessuten at en ansatt eller en skole ikke kan unndra seg

ansvar i en sak ved å vise til at de ikke visste hva som foregikk, eller ikke hadde mistanke om at en elev ikke hadde det trygt og godt på skolen.

Dette innebærer en plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom.

Det er viktig at alle som arbeider på skolen har lav terskel for å bry seg med hva elevene driver med.

Skolen har et skjerpet ansvar overfor elever med en særskilt sårbarhet. Slik sårbarhet kan være knyttet til for eksempel elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller forhold ved elevens familie- og hjemmesituasjon.

At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar.

Skolene må kjenne til at enkelte grupper elever er overrepresentert blant de som krenkes. Det er derfor viktig at skolene følger særskilt med på hvordan disse elevene har det på skolen.

Plikt til å gripe inn

Alle som arbeider på skolen skal gripe inn mot mobbing, vold, diskriminering og trakassering hvis det er mulig. Det som kjennetegner plikten til å gripe inn, er at handlingen skjer umiddelbart og at den er rettet mot å stoppe en situasjon som pågår og er forholdsvis akutt.

Det kan for eksempel dreie seg om å stanse en slåsskamp eller en annen fysisk krenkelse, om å stanse en utfrysningssituasjon eller stanse og irettesette elever som krenker andre verbalt. De

handlingene som omfattes av plikten til å gripe inn er dermed ikke de samme som er forbundet med tiltaksplikten.

Plikt til å varsle

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke. Det er forskjellige måter en som arbeider på skolen kan få mistanke om eller kjennskap til hvordan en elev opplever skolemiljøet. Mistanken kan for eksempel basere seg på observasjoner av elevene, tilbakemeldinger i undersøkelser, beskjeder fra foreldre eller medelever eller aktivitet i sosiale medier.

At en elev verbalt sier fra at han eller hun opplever mistrivsel på skolen, oppfyller kravet til at den som arbeider på skolen har «kjennskap».

Elevens væremåte kan gi en viktig pekepinn på hvordan eleven opplever skolemiljøet. Også endringer i det sosiale samspillet mellom elevene eller i klassemiljøet kan tenkes å gi grunnlag for mistanke om at eleven ikke har det trygt og godt.

Plikt til å undersøke

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.

Siden elevene har rett til et skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, gjelder skolens plikt til å undersøke mer enn de tilfellene der en elev er utsatt for mobbing og krenkelses.

Undersøkelsesplikten er heller ikke avgrenset av årsaken til at eleven ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen.

Hvis grunnen til at eleven opplever mistrivsel er forhold utenom skoletiden og utenfor skolens område, har likevel skolen undersøkelsesplikt så lenge elevens skolemiljø påvirkes negativt av det.

Plikt til å sette inn tiltak

Når skal skolen sette inn tiltak?

For det første utløses plikten til å sette inn tiltak ved at en elev selv sier ifra. Det er tilstrekkelig at en elev forteller om noe han eller hun utsettes for som er vanskelig, eller at eleven på annen måte gir uttrykk for at det ikke er trygt og godt å være på skolen. Tiltaksplikten utløses for det andre når en undersøkelse skolen har utført viser at en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Skolen skal aldri avvise eller bagatellisere en elevs opplevelse av utrygghet eller mistrivsel på skolen.

Det kan imidlertid tenkes tilfeller der en elev ikke alltid ønsker å innrømme at han eller hun utsettes for krenkelses. Dette må også sees i sammenheng med plikten til å ta hensyn til barnets beste, som skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid for å oppfylle aktivitetsplikten.

Hva som er til barnets beste må vurderes konkret. Det kan i noen tilfeller bety at skolen har plikt til å sette inn tiltak selv om eleven ikke ønsker det. Det kan også innebære at skolen for å ivareta hensynet til barnets beste, setter inn andre tiltak enn de eleven selv ønsker.

I tillegg kan det være nødvendig å opprette kontakt med andre instanser som kan bidra, for eksempel helsetjenesten, barneverntjenesten, osv.

Dokumentasjonskrav

Det stilles både krav om at skolen lager en skriftlig plan (aktivitetsplan) når det settes inn tiltak, og at skolen dokumenterer mer overordnet hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten.

Mer informasjon om elevenes skolemiljø:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/>

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/>

Vedlegg:

Detaljert handlingsplan – hvem gjør hva når

Mal for skolens plan når de skal sette inn tiltak

Loggskjema

